

**Președintele Parlamentului
Republicii Moldova**

De difuzat deputaților.

Spre avizare:

- Comisiilor permanente,
- Guvernului RM,
- Centrului Național Anticorupție,
- Direcției generale juridice - conform Regulamentului.

Comisiei / cultură, educație, cercetare,
tineret, sport și mass-media - în baza
avizelor / de prezentat raportul în
Parlament.

Parlamentul
Republicii Moldova

LN nr. 01/02-13

19.02.2025

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroul permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile articolului 73 din Constituția Republicii Moldova și articolului 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea și completarea Codului educației al Republicii Moldova nr.152/2024.

Anexă: 1. Proiectul de lege

2. Notă de fundamentare

Deputați în Parlament

Larisa Novac
Mărcuțel Hoban
Alina Nieslescu-Croft

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	46
"19"	02 2025
Ora	

LEGE
pentru modificarea Codului educației al Republicii Moldova
nr.152/2024

Parlamentul adoptă prezenta lege organică

Art. I. – Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.319–324, art.634), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe parcursul întregului text al Codului Educației, cuvintele „instituție de învățământ artistic complementar” la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „instituție de învățământ extrașcolar artistic complementar”, la forma gramaticală corespunzătoare;
2. Articolul 10 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:
„(6) Statul asigură certificarea competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal, conform cadrului normativ aprobat de Guvern.”
3. La articolul 37 alineatul (1), după textul „centre,” se completează cu textul „școli de artă,”
4. La articolul 139, litera f), după cuvântul „special” se completează cu textul „gimnazial, liceal, extrașcolar,” iar după cuvântul „continuă,” se completează cu cuvintele „din subordine”.
5. La articolul 143 alineatul (5) după cuvântul „nivelul” se completează cu cuvintele „întâi și”.

Art. II. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va elabora și va aproba actele normative necesare pentru implementarea acestora.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege pentru modificarea Codului Educației

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Prezentul proiect de lege este elaborat de către deputații în Parlamentul Republicii Moldova, Larisa Novac, Marcela Adam și Liliana Nicolaescu-Onofrei.
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
- Art. 73 din Constituția Republicii Moldova nr. 1/1994 („Articolul 73. Inițiativa legislativă - Dreptul de inițiativă legislativă aparține deputaților în Parlament, Președintelui Republicii Moldova, Guvernului, Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia.”); - Art. 47 din Legea nr. 797/1996 pentru adoptarea Regulamentului Parlamentului (Articolul 47. Condițiile exercitării dreptului de inițiativă legislativă și subiecții acestui drept).
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
I. Evaluarea competențelor de comunicare în limba română a adulților și elevilor din învățământul liceal se realizează prin metode care nu au standarde unificate la nivel național, ceea ce nu admite o evaluare obiectivă și uniformă a persoanelor evaluate. Circumstanțele menționate indică asupra necesității elaborării unui cadru legal care să stabilească un set de reguli privind procedurile și criteriile de evaluare. Totodată, condițiile actuale de certificare nu corespund celor de certificare și recunoaștere a competențelor lingvistice conform Cadrului European Comun de Referință pentru Limbi (CECRL), ceea ce constituie un impediment pentru recunoașterea internațională a certificărilor, limitând astfel oportunitățile de mobilitate pentru deținătorii acestora. Subsecvent, proiectul este elaborat întru atingerea obiectivelor trasate în: 1) Programul Național privind învățarea limbii române de către minoritățile naționale, inclusiv populația adultă, pentru anii 2023-2025 (HG nr. 115/2023); 2) Strategia Națională de Dezvoltare „Moldova Europeană 2030” (Legea nr. 315/2022); 3) Programul pentru implementarea Strategiei de consolidare a relațiilor interetnice pentru anii 2017-2027 (HG nr. 1464/2016).

II. Proiectul are drept scop uniformizarea terminologiei cu privire la denumirea instituțiilor de învățământ extrașcolar artistic complementar, precum și stabilirea concretă a modului de finanțare a învățământului extrașcolar.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

1. Reglementarea atribuției statului de a certifica competențele de comunicare în limba română ale persoanelor și ale elevilor din învățământul liceal, conform cadrului normativ aprobat de Guvern, ceea ce va asigura standardizarea și digitalizarea procesului de certificare a competențelor lingvistice în conformitate cu standardele europene. Totodată, intervențiile legislative au ca obiective îmbunătățirea calității educației și creșterea oportunităților de acces pe piața muncii în contextul cerințelor privind competențele de comunicare în limba română, precum și asigurarea unui proces de certificare transparent, echitabil și adaptat nevoilor educaționale din prezent.

2. Stabilirea concretă a surselor de finanțare a învățământului extrașcolar - bugetele unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi și al doilea, și ale UTA Găgăuzia, din taxele de studii, sponsorizări, donații și din alte surse legale.

Inițiativa legislativă va asigura condițiile ce urmează a fi întrunite de către o normă juridică – de claritate și previzibilitate, astfel că unitățile administrativ teritoriale de nivelul întâi și al doilea și ale UTA Găgăuzia vor dispune de claritate în administrarea instituțiilor de învățământ extrașcolar.

3. Guvernul urmează să decidă, la propunerea Ministerului Educației și Cercetării, ale altor autorități administrative centrale și ale instituțiilor publice privind înființarea, reorganizarea sau lichidarea instituțiilor publice de învățământ gimnazial, liceal și extrașcolar din subordine.

Lista instituțiilor din domeniul educației în care Ministerul Educației și Cercetării are calitatea de fondator poate fi consultată aici https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=145849&lang=ro#

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiuni alternative nu au fost identificate

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Propunerile de reglementare a competențelor statului în certificarea competențelor de comunicare în limba română a elevilor din învățământul liceal și adulților va atribui competențe clare autorităților publice centrale

în promovarea calității în educație și stabilirea standardelor și procedurilor uniforme în certificarea competențelor.
4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative Cheltuielile pentru elaborarea materialelor de examinare constituie 39,0 mii lei. Anual, vor fi organizate sesiuni de examinare cu un număr de aproximativ 400 de participanți. Cheltuielile pentru evaluarea lucrărilor scrise în cadrul sesiunilor de examinare constituie circa 74,4 mii lei, iar cele pentru evaluarea probelor orale – 75,0 mii lei. Cheltuielile pentru multiplicarea testelor -3,2 mii lei. Implementarea prezentului proiect necesită cheltuieli financiare suplimentare în sumă totală de circa 191,6 mii lei, care vor fi acoperite din contul mijloacelor financiare ale Ministerului Educației și Cercetării. Menționăm că, în proiectul Cadrului Bugetar pe Termen Mediu 2024-2026 a fost inclusă suma de 200,0 mii lei pentru organizarea și desfășurarea examenului de evaluare a competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal.
4.3. Impactul asupra sectorului privat Proiectul va avea un impact pozitiv în asigurarea forței de muncă calificate, or certificarea competențelor lingvistice facilitează integrarea reprezentanților minorităților naționale în câmpul muncii.
4.4. Impactul social Impactul social al propunerilor formulate în proiect se va manifesta prin promovarea coeziunii sociale, acces sporit la educație, susținerea mobilității socio-profesionale, precum și reducerea inegalităților regionale. 4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal Procesul de certificare a competențelor de comunicare în limba română va conține elemente de colectare și stocare în siguranță a datelor cu caracter personal ale participanților, ceea ce va impune asigurarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal. 4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen. Nu este aplicabil.
4.5. Impactul asupra mediului. Nu este aplicabil.
4.6. Alte impacturi și informații relevante Nu este aplicabil.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsurile normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională Nu este aplicabil.

5.2. Măsurile normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Nu este aplicabil.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii este plasat pe pagina web oficială a Parlamentului (www.parlament.md).
7. Concluziile expertizelor
Proiectul propus, potrivit art. 34 alin. (1), art. 36 și art. 37 din Legea 100/2017 cu privire la actele normative, va fi remis Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și anticorupție. Va fi completat după efectuarea expertizelor.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Modificările propuse nu necesită modificarea/ajustarea altor legi.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Pentru implementarea prezentului proiect de lege va fi necesar de elaborat/modificat, de către Ministerul Educației și Cercetării, următoarele acte normative: Regulamentul cu privire la examenul de evaluare a competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal și Metodologia privind acordarea notei „10” (zece), din oficiu, la proba de examen la limba română în cadrul examenului de Bacalaureat; Regulamentul cu privire la examenul de bacalaureat. Ministerul Educației și Cercetării va aloca 191,6 mii lei, pentru organizarea și desfășurarea examenului de evaluare a competențelor de comunicare în limba română ale persoanelor adulte și ale elevilor din învățământul liceal.

Deputați în Parlament

Larisa Novac
